

**O'RTA OSIYODA IJTIMOIIY VA GUMANITAR
TADQIQOTLAR-Jurnali
1-son. 3-qism. Noyabr-2025**

**HOMILADOR AYOLLARDA SIYDIK YO'LLARI
INFEKTSIYALARINING ONAGA VA BOLA SALOMATLIGIGA TA'SIRI**

Boboraximov Ilhom Murodullayevich,
Alfraganus universiteti, Tibbiyot fakulteti,
Davolash ishi yo'nalishi, 5-kurs,
E-mail: boboraximovilh6@gmail.com
Tel: +998 97 573 98 88

Ilmiy rahbar: To'xtamish Muzaffar Hikmatxujayevich,
Respublika Ixtisoslashtirilgan Urologiya
Ilmiy-amaliy Tibbiyot Markazi, urolog, xirurg
E-mail: dr.best@mail.ru
Tel: +998 97 766 00 70

Annotatsiya: Homiladorlik davrida siydik yo'llari infeksiyalari (SYI) keng tarqalgan muammo bo'lib, u onaning va homilaning sog'ligiga sezilarli ta'sir ko'rsatadi. Infeksiya davrida o'z vaqtida tashxis va davolash qilinmasa, bu o'pka va buyrak funksiyasining buzilishiga, preeklampsiya va toksikozning kuchayishiga, homilaning rivojlanish kechikishiga, hatto erta tug'ruq va neonatal infeksiyalarga olib kelishi mumkin. Maqolada homilador ayollarda SYI rivojlanishining omillari, klinik belgilari, diagnostikasi, terapevtik yondashuvlari hamda onaga va bolaga ta'siri tahlil qilinadi. Epidemiologik tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, homiladorlik davrida SYI profilaktikasi va erta davolash homila va ona salomatligini saqlashda muhim ahamiyatga ega.

Kalit

so'zlar:

homiladorlik, siydik yo'llari infeksiyalari, pyelonefrit, bakteriyuriya, neonatologiya, onaning sog'ligi, homilaning rivojlanishi

Kirish

Homiladorlik davrida siydik yo'llari infeksiyalari eng ko'p uchraydigan bakterial infeksiyalardan biridir. Statistika shuni ko'rsatadiki, homilador ayollarning 2–10% da simptomatik yoki simptomatik bo'lmagan bakteriyuriya uchraydi. Bu holatlarda infeksiya homilaning rivojlanishiga salbiy ta'sir ko'rsatishi va onada surunkali buyrak kasalliklari rivojlanishiga olib kelishi mumkin.

Siydik yo'llari infeksiyalarining homiladorlik davrida o'ziga xos xususiyati shundaki, gormonlar ta'siri va fiziologik o'zgarishlar (masalan, ureter va buyrak pelviyasi dilatatsiyasi) bakteriyalarning ko'payishiga sharoit yaratadi. Shuning uchun homiladorlik davrida SYI monitoringi va profilaktikasi juda muhim hisoblanadi. Maqolaning maqsadi – homilador ayollarda siydik yo'llari infeksiyalarining rivojlanish

O'RTA OSIYODA IJTIMOIIY VA GUMANITAR TADQIQOTLAR-Jurnali 1-son. 3-qism. Noyabr-2025

sabablari, diagnostikasi, terapiyasi hamda onaga va bola sog'ligiga ta'sirini tahlil qilishdir.

Homiladorlik davrida siydik yo'llari infeksiyalarini rivojlanishiga bir nechta omillar ta'sir qiladi:

- **Fiziologik o'zgarishlar:** gormonal o'zgarishlar, siydik oqimining sustlashishi, ureter va pelviik sistemaning dilatatsiyasi

- **Bakterial kolonizatsiya:** E. coli eng ko'p uchraydigan patogen hisoblanadi, shuningdek, Klebsiella, Proteus va Enterococcus turlari ham uchraydi

- **Oldingi SYI tarixi:** avval infeksiyaga chalingan ayollarda kasallikning qaytalash xavfi yuqori

Epidemiologik tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, homilador ayollarda simptomatik va asimptomatik bakteriyuriya aniqlanmagan holatda ham pyelonefrit rivojlanish xavfi mavjud. Siydik yo'llari infeksiyalari homiladorlikda ko'pincha asimptomatik kechadi. Ammo simptomli holatlarda quyidagilar kuzatiladi:

- Sistit: tez-tez siyish, disuriya, suprapubik og'riq

- Pyelonefrit: bel sohasida og'riq, isitma, ko'ngil aynishi, qusish

- Laborator diagnostika: siydik tahlili (leukotsituriya, nitrit testi), siydik madaniyati va antibiotik sezuvchanligi

Erta tashxis SYI ning keyingi komplikatsiyalarini oldini olish uchun muhimdir. Homiladorlik davrida SYI homila uchun ham xavf tug'diradi:

- **Rivojlanish kechikishi (IUGR)**

- **Prematur tug'ruq**

- **Past tug'ruq vazni**

- **Neonatal infeksiyalar** – ayniqsa, bakteriyuriyaga sabab bo'lgan E. coli orqali

Homiladorlikda SYI davolashda antibiotiklar tanlanishi ehtiyotkorlik bilan amalga oshiriladi. Quyidagilar tavsiya etiladi:

- Nitrofurantoin (masalan, nitrofurantoin) – 1 va 2 trimestrda xavfsiz

- Amoksisitsillin va amoksisitsillin-klavulanat

- Trimetoprim-sulfametoksazole – faqat 1 va 3 trimestrda ehtiyotkorlik bilan

Davolash muddati odatda 7–14 kunni tashkil qiladi. Shuningdek, profilaktik choralarga quyidagilar kiradi:

- Yetarlicha suv ichish

- Siydikni uzoq vaqt ushlab turmaslik

- Gigiyenaga rioya qilish

- SYI uchun muntazam skrining

O'RTA OSIYODA IJTIMOIIY VA GUMANITAR TADQIQOTLAR-Jurnali 1-son. 3-qism. Noyabr-2025

Xulosa

Homilador ayollarda siydik yo'llari infeksiyalari onaning va homilaning sog'ligiga sezilarli ta'sir ko'rsatadi. Erta tashxis va davolash pyelonefrit, preeklampsiya, surunkali buyrak kasalligi va neonatal asoratlarning oldini oladi. Epidemiologik ma'lumotlar homiladorlikda SYI profilaktikasi va muntazam monitoringning muhimligini tasdiqlaydi. Homilador ayollarda gigiyena, yetarlicha suv ichish va antibiotik terapiyasi bilan to'g'ri yondashuv onaning va bolaning sog'ligini saqlashda muhim ahamiyatga ega.

Adabiyotlar

1. Cunningham, F.G., Leveno, K.J., Bloom, S.L., et al. *Williams Obstetrics*. 25th Edition. McGraw-Hill, 2018.
2. Gupta, K., Trautner, B. *Urinary tract infections in pregnancy: diagnosis and management*. UpToDate, 2022.
3. Delzell, J.E., Lefevre, M.L. *Urinary tract infections during pregnancy*. Am Fam Physician, 2000;61(3):713–721.
4. Stamm, W.E. *Urinary tract infections in pregnant women*. N Engl J Med, 1999;341:833–839.
5. Sobel, J.D. *Urinary tract infections in women: epidemiology and pathogenesis*. Am J Obstet Gynecol, 2002;187:465–471.
6. Wing, D.A. *Urinary tract infections in pregnancy: clinical features and management*. Obstet Gynecol Clin North Am, 2003;30:709–724.
7. Epp, A., Larochelle, A. *Urinary tract infections in pregnancy*. Can Fam Physician, 2000;46:1997–2004.
8. Foxman, B. *Epidemiology of urinary tract infections: incidence, morbidity, and economic costs*. Am J Med, 2002;113:5S–13S.